

discussien en inzonderheid na inzage genomen te hebben van een attest door den geneesheer van Sommelsdijck afgegeven, besluit de vergadering met alle stemmen om Dr. G. J. Weijenberg Emeritus te verklaren, ingaande met 1 September 1893.

De vergadering wordt door Drs. Delfos met dankzegging gesloten.

Buitenland.

Zwitserland. Eene conferentie tot vereeniging van alle kerken.

Te Luzern is in de laatste tien weken eene conferentie gehouden tot vereeniging van de kerken. Deze conferentie werd gehouden met het doel om geringe en niet wezenlijke verschillen door de kerken te doen vergelen, en eene vereeniging tot stand te brengen op den basis eener brede geloofsbelijdenis en op nog brederen grondslag van christelijke werkzaamheid. Van Dr. Lunn is de gedachte uitgegaan om zulke conferenties te organiseren. Het eerst kwam men verleden jaar tot vereeniging samen te Grindelwald in Engeland. Waarom men nu in Zwitserland vergaderen ging? Wellicht in de hoop dat velen van alle zijden zouden komen om aan de vergaderingen deel te nemen. Of die vergaderingen echter ernstig gemeerd zijn geweest? Wij moeten er aan twijfelen. Want zij werden eerst na de table d'hôte gehouden. Den geheelen dag konden de vergaderden bergen beklimmen, botaniseeren of in een schuifje op het meer roeien; eerst nadat het middagmaal gebruikt was, en dat was ten 8 ure 's avonds, ging men nog een paar uurjes vergaderen.

Het programma der conferentie kon op die manier slechts in 12 à 13 weken afgewerkt worden. De verhandelingen werden geopend door Dr. Hunter van Glasgow, die een wel sprekend pleidooi hield voor eene „Comprehensive Church“ (eene veel omvattende kerk). Als uitgangspunt had deze doctor gekozen het woord van den apostel: „Jeruzalem dat boven is, is vrij, hetwelk is onzer aller moeder.“ (Gal. 4: 26). Hij stelde eerst, dat de kerk van Christus een niet verwezenlijkt ideaal is, en teekende vervolgens de kerk der toekomst, die hij in vage trekken voor zich zag. Dr. Hunter scheen te willen, dat men uit alle secten het karakteristiek uitnemende zou kiezen. Maar hoe de menschen er toe te bewegen, zulk een bloemlezing van uitnemendheden, onderstel dat men die maken kon, te ombelzen als formulier van eenigheid, dit werd door Dr. Hunter niet aangetoond.

Merkwaardig was de proek die de aartsbisschop van Manchester daarop den volgende zondag (11 Juni) hield. Deze ambtsdrager in de Episcopale kerk verklaarde stouwt, dat de geheele Bijbel met hare voorschriften omtrent een heilig leven, hare afschijding van de toekomst, met hare belooningen en straffen enz., slechts voor overdrachtelijk moest gehouden worden. Hij stelde dat de schrijvers van den Bijbel en hedendaagsche Christelijke predikers noodzakelijk parabolisch moesten spreken. Zij gebruiken, zoo drukte hij zich uit, woordmanden om de waarheid, die zij verkondigen, in te dragen. Hij had dit denkbeeld van Confucius, die de Chinezen als hun godsdienstleeraar eeren, te danken, die eenmaal gezegd heeft, dat, wanneer visscherslieden visch zoeken te vangen, zij manden daarbij gebruiken, doch wanneer de visch gevangen is deze weder worden weggezet.

Daarop werd een week lang gediscussieerd over de oud-Testamentische critiek die in deze dagen beoefend wordt, doch het is ons niet bekend geworden tot welk resultaat deze bespreking leidde.

Vervolgens traden vertegenwoordigers van de Engelse Staatskerk en van de Vrije kerken in Engeland met elkander in het debat, om wederzijds uit te spreken wat men nooit kon toegeven, en wat men mogelijk zou kunnen laten schieten om tot elkander te komen. Ook worstelden mannen van de Episcopale kerk van de uiteenlopende richtingen met elkander, om een gemeenschappelijk uitgangspunt te vinden.

Toen de week ten einde was gebracht, om een vereenigingspunt te zoeken inzake de leer, ging men daarna aan den arbeid om een gemeenschappelijke grond te zoeken in het verichten van Christelijken arbeid. Er werd gehandeld over eenheid in doel en verscheidenheid in methode bij den arbeid der zending, over den arbeid der zending, over den arbeid der Waldenzen en van de Christelijke Belgische Zendingkerk.

De predikant H. Stead gaf een schets voor eene universele kerk op den eenvoudigen grondslag van de geest, de gezindheid en het onderwijs van Christus.

Daarna is er over opvoeding, onderwijs, Zondagsscholen, weeshuizen, vrouwenvereeniging, enz. enz. gehandeld. Berichten omtrent de handelingen der vergadering in de week van 27 Augustus tot 1 September kwamen tot ons niet. Nog moest het sociale vraagstuk besproken worden. Maar wij achten het een bedenkelijk teken des tijds, waardoor duidelijk moet wezen, dat men niet het minst in Engeland aan het verlaten der grenzen toe is. Was dat het gevolg niet, eene vergadering als te Luzern zou onmogelijk zijn. Wij verwachten evenwel niet, dat de conferentie te Luzern gehouden eenig praktisch resultaat voor de kerken zullen opleveren.

WINCKEL.

Voor Kinderen.

In het verborgen land.

III.

De Calba, die men nu ziet, is, zeggen de Mahomedanen die van Abraham, alleen later was hersteld. Dichtbij ligt een klein huis, Makam Ibrahim, met den heiligen steen, waarop Abraham gestaan heeft.

De steen van Jacob, die steen die nu zwart ziet, bevindt zich in een hoek in 't noordoosten van 't gebouw, bij een poort. De steen is langwerpig en bestaat uit verscheiden stukken, die blijkbaar door vuur van elkaar zijn gesprongen. Men heeft ze echter door cement in een soort van vorm vereenigd en er een zilveren ring om gedaan. De steen stak eerst uit den muur, doch hij is zoo dikwijls, eeuwen door, aangeraakt met de handen en de lippen der Muzelmanen, dat hij nu hol is.

De Calba is geheel overdekt door een kleed van zwarte zijde, waarop spreken uit den Koran in goud zijn geborduurd, dat uit Kon-

stantinopel door den Sultan wordt gezonden, en alle jaren vernieuwd.

Toen Mahomed nu 12 eeuwen ruim geleden als overwinnaar Mekka, de stad zijner vaderen, binnentrok, verwoestte hij de afgodsbeelden in den tempel en roeide de afgoderij uit. Doch de pelgrimstochten, die in Arabie al lang gebruikelijk waren, keurde hij goed en verklaarde dat het bezoeken van de Calba de plicht was van elk goed Muzelman. Die bedevaart geldt eigenlijk den zwarten steen; daaraan moet men ook bij 't bidden het gezicht wenden. Maar driemaal in 't jaar wordt de Calba geopend: eens voor de mannen, eens voor de vrouwen en eens om schoongemaakt te worden. Dat moet ook gebeuren.

Gij zaagt, vrienden, wat zotte, leugenachtige dingen het zijn, waar de volgers van den valschen profet zich mee ophouden. Wel mogen wij den Heere danken, die ons in plaats van zulke „oudwijze fabelen“ zijn eeuwig en waarachtig Getuigenis schonk. Maar des te grooter zal onze verwondering zijn zoo wij, het licht hebbende, in het licht niet gelooven.

Dicht bij dien tempel is de bron Zennem, waarover we al spraken. Ook van deze worden allerlei versierde dingen verteld. 't Moet namelijk deze put zijn, die begon te wellen toen Hagar in de woestijn was en op haar gebed het water werd gegeven, dat Ismaels leven reddde. 't Is hiermee als met vele overleveringen der Mahomedanen: waarheid en leugen zijn er in dooreengemengd.

De put Zennem wordt omgeven door een bouwwerk, dat met marmeren platen is bekleed. Men vindt er altijd menschen, 't zij burgers der stad of pelgrims. Het water is wittachtig, een weinig lau, maar vrij smakelijk en 't eenig goede dat de stad oplevert. Natuurlijk worden ook van dezen put allerlei dwaze dingen geloofd. Zooals dat het water wonderkrachten bezit, en een geneesmiddel is tegen alle kwalen. Ja zelfs zegt men dat een doodskleed in het water van de bron Zennem gedompeld, dengene die er mede bekleed wordt bewaart voor het helse vuur. Welk een treurige blindheid!

Ongeveerlijk is zelfs het water van die heilige bron, dat men drinkt, waar men zich mee wast en dat in flesschen wordt meegevoerd, volgens de laatste onderzoekingen, vol kiemen van ziekten en schrikkelijk vervuurd. De grond is namelijk eenwenig lang steeds onreiner geworden, en daar moet het water doorzakken. »Het is onmogelijk“, zei pas iemand, »in zulk een hol aan ziekte te ontsnappen.“

De eerste plechtigheid die de pelgrims wacht, is een omgang rondom de Calba. Men begint bij den zwarten steen en slaat dan links af, zoodat het hart der bedevaartgangers naar de zijde van het heiligdom is gekeerd. Bij elken hoek van den tempel zegt men gebeden op, die daartoe zijn voorgeschreven. Zeven malen trekt men om het gebouw. Bij elken omgang raakt ieder met de hand den zwarten steen aan en kust hem. Daarna drukt men de borst tegen den muur, heft de armen ten hemel en vraagt vergiffenis zijner zonden. Ten slotte knielt men neer voor den steen die, naar men zegt, Abraham tot steun heeft gediend.

(Slot volgt).

Zijn er nog zoo?

De hertog van Mantua bespeurde eens, dat een zijner kamerheeren, een adellijk jonkman, een wond had boven het oog en den arm in een doek droeg. Hij vroeg naar de oorzaak en vernam toen, dat de jonge edelman die wonden had bekomen twee dagen geleden, in een tweegevecht met een anderen adellijken jonkheer. Deze was zelfs in dat gevecht zoo toegetakeld, dat hij onmogelijk aan 't hof kon verschijnen.

»En waarover hebt gij dan geschil gehad?“ vroeg de hertog, die terecht alle tweegevechten haatte.

De jonge edelman scheen daar niet recht voor uit te willen komen. Nu echter liet de hertog ook den anderen vechter roepen, die verscheen, maar ondersteund door een dienaar, wijl hij in den strijd een diepe wond aan het been had gekregen.

»Gij hebt met elkander gevochten“, zoo sprak nu de hertog tot den laatstegekome. »Mag ik weten wat daartoe aanleiding was.“

»Uw Hoogheid hieldte het te goede“, was het antwoord, »indien ik mij bijna schaamde die te vertellen. Wij wandelden over het veld en zagen toen uit een akker een vogel opvliegen.“

»Daar vliegt een kraai“, zeide deze edelman toen.

»Neen“, sprak ik, »het is een raaf.“

»Gij vergist u“, hernam hij, »ik weet zeker dat het een kraai is.“

»En ik verkeer u dat het een raaf is“, was mijn antwoord.

»In 't kort we kregen hoogen twist hierover. Hij hield vol en ik ook. Op 't laatste noemde de een den ander leugenaar, en het einde van de zaak was, dat wij onze degenen trokken. De gevolgen daarvan heeft Uw Hoogheid gezien.“

»Gij moest u als Christenen en als edellieden beide schamen, met elkander te strijden, bovenal om zulke nietigheden“, sprak de vorst streng. »Uw wonden zijn uw beste straf. Wel, dat, mocht gij wederom zoo iets doen, ik u niet meer aan mijn hof zal dulden. Maar zegt mij nu eens, gij die om een raaf of een kraai elkander haast hadt doodgestoken, welk is het onderscheid tusschen die twee beesten?“

Verlegen keken de twee kemphanen voor zich. Blijkbaar wisten zij het geen van beiden. De hertog zag hen een poos in hun verlegenheid aan en liet hen toen vertrekken.

Dat is gebeurd vóór een vierhonderd jaar. Maar zouden er nog wel niet menschen en kinderen gevonden worden, die veel op deze edellieden gelijken?

CORRESPONDENTIE.

A. v. A. te N. L. 't is nu in orde. Spoedig krijgt ge antwoord.

HOOGHEID.

Getoetste Gezindheid.

Getoetste Kerken.

BEROEPEN: Emmen, G. van Halsema te Sijdebu-
ren. — Leek, N. Woldinga, cand. te Middelstum.
— Albinusdam, B. J. Hania, Pr. te Oostbeemster.
— Oude Watering, C. A. J. Brouwer te Naaldwijk B.
— Ommen, H. Bulder te Ten Post. — Schoondijk, G.
Dalhuysen te Hinkensend. — Dordrecht, H. J.
Reyl te Amstelveen. — Oude Nijemirdom en Sondel.
J. Kok te Himmerts. — Bennekom, L. Spoel te
Harderwijk.

AANGENOMEN: Laar (graafschap Benheim), E.
Kolthoff te Ithove. — Leiden, A. C. van Praagstij te
Baam A.

BEROEPEN: Aalden, N. Woldinga, cand. te Middel-

stun — Nieuworp (gem. 't Heer Arendsterke), J.
W. Wegchelaar te Dijkshorn c. a.

Nederlandsche Hervormde Kerk.

BEROEPEN: Kampen, J. H. Weushick te Nijlkerk
(Veluwe). — Genemuiden (toez.), C. Leemans te
Hoogeveen. — Soesterberg, W. H. H. Dijkman te
Breskens. — Leerdam C. R. Rijnberg te Ferswerd. —
Foudgum c. a. H. Limpers te Stavoren. — Nieuwen-
boorn, Dr. F. Rijkse te Berkhout. — Odijk (toez.),
E. J. Gravenier te Gorinchem. — Mijnsheerenland,
J. K. Klomp te Lunteren. — Middelle c. a. H. Bax Jr.
cand. te Doorspijk. — Alkool en Heulelum, A. van
Veen te De Bildt. — Beneschop (Utrecht), Dr. J. W. F.
Gobius de Sart te Nieuw- en St. Joodland. — Ter-
wispel, A. E. van Eerde te Lankwincum. — Nieuw-
Lekkerland c. a. J. H. Schreuder te Bleiswijk.
— Opendoos, J. Salm, cand. te Kampen. — Blij, B.
Basse te Woltersum. — Groote Lindt, J. H. Schreuder
te Bleiswijk. — Gotingarijp en Broek, J. M. E.
Steenbeek te Winjsterp. — Vleuten (Utr.), J. War-
tona, cand. te Gouda.

AANGENOMEN: Laren, A. J. Roosmeijer te Balre
en Latum. — Drenpt, A. F. van der Scheer te Oude-
horne c. a. — Aalten, H. van Duten te Rijnsburg.
— Blokter, J. Zegers Wz. te Aartsowoud. — Hengelo,
H. M. Bruma te Purnumer. — Parega, G. J. Antink
te Waddingeveen. — Schiedam, J. Schrijver te Anjoni.

BEROEPEN: Babyloonsbroek, W. H. H. Dijkman te
Breskens. — Maklum en Cornwerd, E. Jansen te
Minnersga. — Tull en 't Waal, Hantink te Nieuwer-
kerk aan den IJssel. — Noordeloos, P. Kuilman te
Bunnik. — Rotterdamsche K. Jansen te Veessen. — Bours, W.
G. van Doorne W. K. J. te St. Michielsgestel. —
Gardhuizen, J. van Binnendijk te Stadskanaal. —
Onderkerk aan den IJssel, A. Renier te IJselmuiden
c. a. — Scherpenzeel, G. A. Lohama te Rochnijne.

Advertentien.

Vrije Universiteit.

De lessen voor den Cursus 1893-94 zullen
D. V. op Dinsdag 19 September, des namiddags
tens 2 ure geopend worden.

Zij, die in het Album discipulorum wenschen
te worden ingeschreven hebben zich op Maan-
dag 18 September 1893 ten 2 ure aan te
melden in de Senaatszaal.

DE SAVORNIN LOHMAN,

Rector.

Amsterdam, 12 September 1893.

In den naasten omtrek van de Westermarkt
worden ten huize van gehuwde, Christelijke
lieden, aangeboden een of meer nette en ruime

KAMERS,

met of zonder pension. Zeer geschikt voor
jonge lieden, welke voor hunne studien te
Amsterdam moeten verblijven. Brieven franco,
onder No. 9257, bureau van dit blad.

Van nabij met het hier aangeboden bekend,
kan ik het in elk opzicht aanbevelen, en maak
gaarne van de gelegenheid hier toe gebruik.

A. J. HOOGENBIRK.

Kerkorgels.

Voor de levering, reparatie en stemmen van
Kerkorgels bevoelt zich beleefd aan de

Firma J. M. W. STOKER.

Orgelhandel, Hilversum, Stationsplein 2.
Conditiën, inlichtingen en prijsopgave worden op
aanvraag gaarne toegezonden.

Breebaart's Orgelhandel.

Pamrak 23, Amsterdam,
ruim 200 stuks in voorraad.
Laagste prijzen. Vraag Catalogi.

UITGAVE van HÖVEKER & ZONN,

TE AMSTERDAM: GEDICHTEN

VAN

J. A. WORMSER.

Prijs f 1.25. In stempelband f 1.90.

WORLDEGE'S HEAD-ACHE LOTION

is het beste, onschadelijke middel tegen

HOOFDPIJN

(uitwendig te gebruiken).

Verkrijgbaar door het gehele Rijk in

flesschen van:

500 gr. à f 0.80; 250 gr. à f 0.45;

125 gr. à f 0.25.

Hoofd Agent voor Nederland en Koloniën

JAN W. HAVERKAMP,

SPUISTRAAT 54, AMSTERDAM.

Bij C. C. CALLENBACH, te Nijkerk, is ver-

schenen:

LEVENSCHETS van

Dr. A. C. VAN RAALTE.

(„Een man, krachtig in woorden en werken.“)

Een der vaders der „scheiding“ in Nederland

en stichter der Hollandische Koloniën in den

staat Michigan, Noord-Amerika.

Uit oorspronkelijke bronnen bewerkt door

Rev. HENRY E. DOSKER.

Prijs f 2.25; gebonden f 2.75.

EEN UITENDEND GESCHIEDENIS VOOR JONGELIEDEN

Een uitverkoren vat.

Met leven van Johannes Calvijn, aan het

Nederlandsche volk verhaald.

Met voorrede van

Dr. J. J. A. PLOOS VAN AMSTEL

en portret van CALVIN.

Prijs f 1.20, gebonden f 1.80.

Amsterdam. J. A. WORMSER.

P. VAN EIJK.

FIRMA JOHANNES KRAMER & Co.,

Dam 15-17, Amsterdam.

Kopen en verkoopen EFFECTEN, vreemde COUPONS enz. Wisselen Gouden, Zilveren
MUNTEN en vreemde Banknoten. Sluiten PROLONGATIEN en BELEENINGEN.
Nemen gelden à DEPOSITO met rentevergoeding van 1/2 pCt. onder de prolongatiekoers.
Bedragen tot en met Duizend Gulden worden op vertoon terugbetaald.

De Groninger Brandwaarborg-Maatschappij.

Directeuren te GRONINGEN:

M. BROUWER en F. DIJKSTERHUIS, Oude Boteringestraat K. 112.

Hoofdagent te AMSTERDAM:

L. VAN DER VUIG, Heerengracht bij de Hartenstraat 240.

Generaal-Agent: J. SCHIPPERS, te Vlaardingen.

Rechtskundige Adviseurs: Mrs. HEEMSKERK en VAN LENNEP.

Advocaat en Procureur te Amsterdam.

Soliede personen met prima referentien kunnen als Correspondenten
in aanmerking komen.

De eerste aflevering werd verzonden van:

Een jaar op reis in dienst der Zending,

DOOR

F. LION CACHET,

Een zeer belangrijk werk met 60 oorspronkelijke platen en schets-
kaart. Reis door Java, Egypte en Palestina, in 1891/92.

Tien afleveringen van 48 bladzijden. Prijs hoogstens f 4.50.

Amsterdam. J. A. WORMSER.

Uitgave van J. B. WOLTERS, te Groningen:

LEVENSBREVIER.

WOORDEN UIT DEN BIJBEL,

VERBODEN DOOR

Dr. S. D. VAN VEEN,

PREBTERAAT TE GRONINGEN.

Gebonden. f 0.50.

G. F. JURJAANZ, Orgelmaker.

Amerik. Orgelhandel,

Haarlemmerdijk 88, Amsterdam.

Steds voorhanden uitgebreiden sor-
teering, van de solidste fabrieken.

Directe aanvoer. Laagste Prijzen.

VRAAG CATALOGUS.

Engros en Détail.

Uitgaven van J. A. WORMSER,

te Amsterdam.

Werken van Dr. A. KUYPER.

De drie Formuleren van Eenigheid,

voor kerkelijk en huiselijk gebruik, benevens het

Kort Begrip der Christelijke Religie, uitgegeven

door de Predikanten C. A. RENIER en B.

VAN SCHELVEN. Achtste Vijftiende. Prijs

gecartonneerd f 0.40; 25 ex. f 0.50; 50 ex.

f 1.80. In rood linnen stembelband f 0.90.

Derzelde uitgave met wit papier voor hand-
teekeningen f 1.25.

Calvinisme en Revisie.

(Eerst verschenen in The Presbyterian
and Reformed Review, Juli 1891).

Prijs f 0.50.

Scolastica.

Het geheim van echte studie. 2de druk.

Prijs f 0.40.

„Is er aan de publieke Universiteit

ten onzen plaats voor eene

Faculteit der Theologie?“

REFERAAT voor de meeting, gehouden ter

gelegenheid van de tiende jaarvergadering der

Vereeniging voor Hooger Onderwijs op Gere-
formeerden Grondslag.

Prijs f 0.60.

„Sion door recht verlost.“

TIJDREDE. Prijs f 0.50.

Tweeërlei Vaderland.

Prijs f 0.50.

MARANATHA.

REDE ter inleiding van de DEPUTATEN-
VERGADERING, gehouden te Utrecht

op 12 Mei 1891

Prijs f 0.25.

Bij getallen ter verspreiding tot verminder-

den prijs.

HET SOCIALE VRAAGSTUK

en de

Christelijke Religie.

REDE ter opening van het SOCIAAL
CONGRES, den 9den November 1891.

Prijs f 1.—.

Handenarbeid.

Overdruk (ter verspreiding) uit „De Stan-
daard“, Prijs f 0.10; 25 ex. f 3.—; 50 ex.

f 5.—; 100 ex. f 8.—.

Vrije Universiteit.

In dank ontvangen:

Voor de Vereeniging:

Aan contributien: Door den heer Jn. van
Zanten te Zeist f 1; door den heer A. B. H.
Puncke te Lemmer f 8.50.

Aan collecten: Van de Ger. kerk te Am-
sterdam A. 1/2 coll. f 83.64; van idem te Kou-
dekerke (Zeeland) f 18.94; van idem te Apel-
doorn B. 1/2 coll. f 14.80; van idem te Zeg-
waard c. a. f 5.65; van idem te Zuidland f 10.26;

van idem te Vreeswijk f 7.64; van idem te
Arnhem A f 11.89.

Aan schenkingen: Door Dr. A. Kuyper
van B. te M. f 10, van W. te M. f 2.50, sa-
men f 12.50; door den heer H. Hoofstra te
Emelo f 1; gevonden in de coll. Ger. kerk
te Amsterdam B f 0.5